

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

Samoin kuin jo edeltävässä prosessityöryhmän mietinnössä (OMML 4/2011) peruslähtökohtana on edelleen se, että hallintoprosessia ei haluta kehittää kaksiasianosaisprosessiksi. Prosessiasetelmat eri asiaryhmissä ovatkin niin moninaisia, ettei prosessimuoto voi kaikin osin vastata mainittua menettelyä. Ulkomaiset esimerkit kuitenkin osoittavat, että kaksiasianosaisprosessi on sinänsä mahdollinen myös hallintoprosessissa, ja että itse asiassa tämä on voittopuolisesti vallitseva järjestely.

Mielestäni perustelu siitä, että hallinto-oikeuden käsittelemässä valitusasiassa ei olisi kyse alkuperäisen hallintopäätöksen tehneen viranomaisen oikeudesta, edusta tai velvollisuudesta (s. 38), ei pidä paikkansa – kyse on viranomaisen velvollisuudesta. Lainalaisuusperiaatteen mukaisesti toimivan viranomaisen (tai julkista hallintotehtävää hoitavan yksityisen) yleisenä velvollisuutena on tehdä lain mukainen päätös ja toimia muutenkin laillisesti. Tämä objektiivisuusvelvollisuus koskee myös oikeudenkäyntiä (ks. myös KHO 2016:80: ”Hallintoviranomainen on vastaavasti velvollinen oikeudenkäynnissä toimimaan sillä tavoin, että hallintovi-ranomaisen ottaa asianmukaisesti huomioon sekä omaa ratkaisuaan puoltavat että sitä vastaan puhuvat seikat ja selvitykset”). En näe, että päätöstään puolustavan viranomaisen asianosaisasemasta johtuisi riskiä siitä, että viranomaisen yhtäkkiä alkaisi toimia puolueellisesti hallintomenettelyssä.

En ymmärrä enkä myöskään hyväksy sitä ajatuksenkulkua (s. 7), että koska hallintomenettelyssä on velvollisuus asian objektiiviseen selvittämiseen, ”ei viranomainen voi yksipuolisesti puolustaa päätöstään hallintotuomioistuimessa”. Argumentti on epälooginen. Siitä, että hallintomenettelyssä viranomaisen on toimittava puolueettomasti, ei seuraa sitä, että oikeudenkäynnissä puolueettomuus jotenkin katoaisi (vrt. virallinen syyttäjä, jonka on kaikissa rikosprosessin eri vaiheissa toimittava objektiivisesti ja otettava huomioon niin syyllisyyttä tukevat kuin sitä vastaan puhuvat seikat). Mistään asian yksipuolisesta asian ajamisesta ei kaksiasianosaisprosessissa

luonnollisesti ole tai olisi kyse, vaan viranomaisen näkemyksen mukaan oikean lainsoveltamisen perusteiden esittämisestä ja sitä kautta päätöksen puolustamisesta.

Viranomaisen velvollisuuden täyttämistä voidaan nähdäkseni ongelmitta käydä oikeutta siten, että viranomainen puolustaa päätöksensä lainmukaisuutta asi-anomaisen prosessuaalisessa asemassa (toisin kuin syyttäjäesimerkissä, viran-omaisen kohdalla ei prosessin aikana edes tapahdu mitään (syyte)kynnyksen ylittymistä, joten hallintopäätöksiä koskevissa valitusasioissa objektiivisuusvaatimus on syyttäjääkin selvemmin voimassa myös oikeudenkäynnissä).

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

Viranomaisen käsite on keskeinen, koska määritelmä vaikuttaa muun muassa hallintopäätöksen valituskelpoisuuteen, viranomaisen valitusoikeuteen ja toimivaltaisen hallintotuomioistuimen määräytymiseen. Määritelmä on hallinto- tai organisaationeutraali sikäli, että viranomaisen käsite kytkettäisiin avoimen julkisen hallintotehtävän käsitteeseen. Yksityisen tahon tekemästä hallintopäätöksestä saisi valittaa ilman erityissäännöistäkin. Tämä tuottanee tarvetta ottaa viranomaisen käsitteeseen enenevästi kantaa tulevassa oikeuskäytännössä. Pidän avointa määritelmää sinänsä asianmukaisena.

Käsitykseni mukaan vakiintuneen lainkirjoitustavan mukaan ilmaisu ”valtion virastot ja laitokset” ei pidä sisällään eduskunnan virastoja. Johdonmukaisuuden vuoksi niiden lisäämistä säännöksen tulisi harkita, olkoonkin, että myös eduskunnan virastot hoitavat julkista hallintotehtävää tehdessään valituskelpoisia hallintopäätöksiä.

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

Pidän hyvänä 2 luvun 5 §:n 3 momentin ehdotusta, jonka mukaan valittajan kotipaikka ratkaisee forumin tilanteessa, jossa valituksen kohteena olevan päätöksen tehneen viranomaisen toimialue on koko maa. Määrittely on nykyistä hallintolainkäyttölain 12 §:ää selvempi.

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

-

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

Ehdotetun 3 luvun 2 §:n perusteluissa voisi olla perusteltua avata tarkemmin suljetun laitoksen käsitettä. Viitataan jo prosessityöryhmän mietinnöstä 11.4.2011 an-tamassani lausunnossa (dnro 549/5/11) toteamaani: ”... tällaisia laitoksia olisivat vankilat ja pakkohoitoa antavat toimintayksiköt. Ilmeisesti säännöksen soveltamisen piiriin tulisivat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa kehitysvammalaisissa (lain 32 §) ja päihdehuoltolaisissa (lain 11 ja 12 §) tarkoitetut vastentahtoista huoltoa antavat yksiköt sekä mielenterveyslain pakkohoitoa antavat yksiköt. Sen sijaan on ongelmallista, miten säännös suhtautuu lastensuojelulain tarkoittamaan huostaan otetun lapsen sijaishuoltoon laitoshuollossa ja sijaishuollossa tehtäviin lasta koskeviin rajoitustoimenpideratkaisuihin. Lastensuojelulain mukaan asianosaisena on 12 vuotta täyttänyt lapsi. Mielestäni säännöksessä tai sen yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi kuvata tarkemmin sen soveltamisalaan kuuluvat suljetut laitokset.” – Pidän sinänsä perusteltuna sitä puheena olevaan pykälään ehdotettua muutosta, että laitoksen johtajan sijasta viitataan laitoksen sisäisiin määräyksiin henkilöstä, jolle tehtävä valituksen vastaanottamisesta ja toimittamisesta edelleen hallinto-oikeudelle kuuluu.

Ehdotetun 3 luvun 3 §:n osalta huomio kiinnittyy siihen, että uusia vaatimuksia koskevan eräänlaisen preklusion ei ole tarkoitettu muuttavan vallitsevaa käytäntöä kunnallisvalituksissa, jonka mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen välillä ei ole vaatimuksia tai niiden perusteita koskevia yhteyksiä (s. 74). Tämä kunnallisvalituksen erilainen luonne ei nyt ilmene kuin perusteluista, eli 3 luvun 3 §:n ehdotetun sanamuodon mukaan kunnallisvalituksella ei olisi tätä perusteluissa mainittua erilaista luonnetta. Mielestäni asia tulisi kirjata perusteluiden lisäksi myös säädöstekstiin.

Ehdotetun 3 luvun 6 §:n perusteluissa selostetaan valitusosoitukseen edellytettäviä tietoja. Tässä yhteydessä säännöksen perusteluihin (s. 77–78) olisi perusteltua lisätä huomio tai vaatimus siitä, että jo viranomaisen antamassa valitusosoituksessa tulisi selostaa tuomioistuinnmaksulain mukaiset kustannukset valittamisesta – vaatimus ei nykyään ilmene hallintolain 47 §:stä, mitä pidän puutteena. Ehdotuksessa HOL 8 luvun 9 §:n mukaan, perustellusti, tuomioistuimen antamassa valitusosoituksessa tulisi mainita valituksen käsittelystä perittävistä maksuista.

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

-

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

Vankeuslain (12 luvun 4 §) ja tutkintavankeuslain (8 luvun 4 §) säännökset asiamieskirjeenvaihdon suojasta johtavat siihen, että asianajosalaisuuden suoja vankilaympäristössä ei toteudu

hallintolainkäytössä siten kuin yleisen lainkäytön puolella. Mainituissa säännöksissä viitataan oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n 1 tai 5 momentissa tarkoitettuihin oikeudenkäyntiasiamiehiin ja -avustajiin. Viittauksen johdosta vangin tai tutkintavangin kirjeenvaihto hallinto-oikeudessa asiamiehenä toimivan maallikon kanssa ei ole suojattu avaamiselta tai lukemiselta vankilassa. Luonnoksessa (s. 93) sinänsä korostetaan asiamiehen ja avustajan salassapitovelvollisuuden riippumattomuutta siitä, onko kyse asianajajasta vai maallikosta. Salassapitointressiä ei kuitenkaan voida suojata tehokkaasti, kun kirjeenvaihtoa ei ole vankilassa suojattu. Tämä nykyäänkin ongelmallinen asiantila ei ole muuttumassa, kun ehdotuksen mukaan tarkoituksena on jatkaa maallikkoavustajien käyttöä hallinto-oikeuksissa.

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

Pidän hallinto-oikeuden prosessinjohtoa tehostavia ehdotuksia perusteluina, mukaan lukien ehdotusta yksilöityjen lausumapyyntöjen käyttämisestä.

Ehdotettu 6 luvun 3 §:n säännös asianosaisen (ja viranomaisen) totuusvelvollisuudesta on perusteltu uutuus. Säädösteknisesti mutta myös asian periaatteellisen tärkeyden takia pitäisin perusteltuna, että yksityisen asianosaisen antamasta vakuutuksesta säädettäisiin nimenomaisemmin kuin mitä nyt ehdotetaan eli vain 7 luvun 23 §:n viittaussäännöksen kautta. Periaatteellista tärkeyttä korostaa rikoslain 15 luvun 1 §:n kriminalisointi perättömästä lausumasta tuomioistuimessa.

Tiedonsaantioikeudesta ehdotetun 6 luvun 16 §:n perusteluissa (s. 106) todetaan, että ”Tiedonantovelvollisuus kohdistuu kaikkiin viranomaisiin sekä yksityiseen silloin, kun se hoitaa julkista hallintotehtävää.” Pidän säännöstä hyvin tärkeänä hallintotuomioistuimen ratkaisuedellytysten kannalta. Tässä(kin) kohdin sääntely rakentuu osin edellä mainitun viranomaisen määrittelyn kautta, joka sisältää julkista hallintotehtävää hoitavat yksityiset.

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Kannatan sakon uhkasta säätämistä tehosteeksi päätöksen tehneen viranomaisen lausunnon saamiseksi. Viranomaisen passiivisuus, syystä riippumatta, ei saa muodostua esteeksi tehokkaan oikeusturvan saamiseksi. Uhasakkomahdollisuus tehostaa hallintotuomioistuimen prosessinjohtokeinoja viivästyttömän ja asianmukaisen käsittelyn toteuttamiseksi.

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

Kannatan ehdotusta. Pääosin kirjallisesti etenevän prosessin kulun kannalta pidän perusteltuna, että tuomioistuin voi jäməköittää prosessinjohtoa siten, että asiat saadaan ratkaisukypsiksi ja päätösneuvotteluun ilman riskiä siitä, että asianosaisen (tai viranomaisen) viime tinkaen tai toistuvasti toimittamat lisäselvitykset viivästyttävät tai monimutkaistavat asian ratkaisemista.

Tärkeänä pidän toisaalta sitä, että uuden selvityksen estävä määräaika ei olisi ehdoton vaan, kuten nyt ehdotetaankin, hallinto-oikeuden harkinnassa oleva.

Luvussa säädettäisiin myös eri selvityskeinoista. Uusia selvityskeinoja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

-

Tarkastus (15 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

-

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

Mielestäni sakon tuomitsemisesta voidaan säätää (vrt. OK 14:7). Sakkoa tulisi kuitenkin pääsääntönä edeltää tuomioistuimen varoitus. Toisaalta tilanteessa, jossa valittajalla on tai on ollut useita asioita samanaikaisesti tai ajallisesti lähemmäs vireillä samassa hallinto-oikeudessa, ja hallinto-oikeus on jossain asiassa juuri antanut varoituksen tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisesta, ei uutta varoitusta samalle asianosaiselle välttämättä tarvitsi antaa toisessa tai toisissa asioissa (siis silloin kun henkilölle on ylipäättäen äskettäin annettu varoitus samasta asiasta). Muuten henkilö voisi aina ”juttukohtaisesti” toimittaa ainakin kerran tuomioistuimen arvoa loukkaavaa kirjallista aineistoa ilman seuraamuksia, mikä ei olisi asianmukaista.

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

Ehdotetut säännökset suullisesta käsittelystä olisivat nähdäkseni omiaan parantamaan selkeyttä ja ennakoitavuutta suullisten käsittelyiden järjestämisen ja niiden kulun ja noudatettavan menettelyn osalta.

Luonnoksen perusteluissa (s. 114) puhutaan asiantuntijoiden kohdalla myös niin sanotuista asiantuntevista todistajista. Vastaavaa termiä on käytetty oikeuskirjallisuudessa myös yleisen lainkäytön puolella. Ilmaisua nähdäkseni käytetään erityisesti tilanteissa, joissa ei ole aivan yksiselitteistä, tuleeko henkilöä kuulla todistajan vai asiantuntijan asemassa. Kun käsite ei kuitenkaan ole (edes voimassa olevan) lain tuntema, pitäisin perustellumpana välttää käsitteen käyttöä. Lisäksi totean, että yleistä lainkäyttöä koskevassa uudistuksessa on äskettäin luovuttu erottelusta tuomioistuimen ja asianosaisen nimeämiin asiantuntijoihin, ja siirrytty yhdenmukaiseen

sääntelyyn myös mitä asiantuntijatodistelun kustannusten korvaamiseen tulee. Ehdotettu HOL 7 luvun 22 §:n sääntely (ja s. 132 perustelut) merkitsisi olennaista eroa kahden prosessilajin välillä. Erilaiselle sääntelyvalinnalle ei ole esitetty perusteluita, jotka nähdäkseni olisivat tarpeen.

Ehdotettujen 7 luvun 12 §:n 6 momentin turvakieltoon perustuvaa vaitiolo-oikeutta ja 7 luvun 13 §:n 3 momentin vaitiolovelvollisuutta koskevien säännös-ten jatkovalmistelussa voisi olla perusteltua harkita, onko säännösten oltava niin kategorisia kuin nyt ehdotetaan.

Vaitiolovelvollisuutta koskeva 7 luvun 14 § on mielestäni onnistuneesti muotoiltu. Ehdotus välttää vastaavaa asiaa koskevan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 23 §:n ongelmallisen kategorisuuden ja julkisuuslakikytkennän, ja mahdollistaa tapauskohtaisen punninnan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteuttamiseksi. Pidän ehdotusta parempana kuin mistä on säädetty yleisen lainkäytön puolella.

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

Asian ratkaisemista (8 luvun 1 §) koskevissa perusteluissa (s. 133–134) yhtäältä korostetaan asianosaisen vaatimistaakkaa, toisaalta hallintotuomioistuimen virallisperiaatteen mukaista selvitysvastuuta. Perusteluiden mukaan hallintotuomioistuin on sidottu osapuolten esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin, joihin päätös on perustettava. Poikkeuksena esitetään prosessinedellytykset ja muut selvät menettelyvirheet, joihin tuomioistuin voisi kiinnittää huomiota viran puolesta. Perusteluissa voisi olla syytä ottaa vielä yksilöidymmin kantaa sanotun suhteesta virallisperiaatteeseen – joka käsitteen vakiintuneen merkityssisällön mukaan tuntuisi viittaavaan laajempaan virallistoimintoiseen asian selvittämiseen. Asia jää nyt jossain määrin epäselväksi.

Valitusasian ja muun hallintolainkäyttöasian ratkaisuvaihtoehtoja (8 luvun 3 ja 4 §) koskevia perusteluita pidän hyvinä ja informatiivisina.

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

Ehdotetun 3 luvun 5 § (prosessiosoite) olisi uutuus. Pidän ehdotusta hyvänä. Kannatan myös ehdottomasta allekirjoitusvaatimuksesta luopumista ja sen korostamista (s. 77), että valitus voidaan tehdä joustavasti sähköpostilla ilman sähköistä allekirjoitusta. Luonnoksessa (s. 77 ja 9 luvun 1 §:n yhteydessä s. 148) ei ole kuitenkaan ehkä kiinnitetty riittävästi huomiota sähköisessä asiointissa noudatettaviin tietoturva-vaatimuksiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain 18 §:ään ja sen tunnistautumisvaatimukseen. Edelleen huomiota tulee kiinnittää tietoturvallisuudesta valtion hallinnossa annetun valtioneuvoston asetuksen (681/2010) 19 §:ään. Sen 3 momentin mukaan myös suojaustasoille III ja IV luokiteltujen asiakirjojen siirtämistä verkossa on rajoitettu. Salassa pidettäviä tietoja sisältäviä viestejä ei saa

lähettää sähköpostitse avoimessa tietoverkossa siinäkin tapauksessa, että asiakas on ensin itse lähettänyt viranomaiselle salassa pidettäviä tietoja sisältävän sähköpostin. Totean, että nämä vaatimukset rajoittavat tehokkaasti mahdollisuutta käyttää sähköpostiosoitetta prosessiosoitteena, koska useassa hallinto-oikeuden käsittelemässä asiassa tulee esille jollain perusteella salassa pidettäviä tietoja.

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisäännöistä alkaa kulua muutoksenhakuaika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Ehdotus vaikuttaa perustellulta.

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

-

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

-

Mahdolliset lisäkommentit

Ehdotus vaikuttaa perustellulta.

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

Valituslupan myöntämisen perusteet (ehdotettu 12 luvun 5 §) eivät näytä kattavan kaikkia 13 luvun 5 §:n purkuperusteita. Mielestäni kaikki lainvoimaisen päätöksen purkutilanteet täytyy voida ottaa huomioon/oikaista myös säännönmukaisessa muutoksenhaussa.

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

-

Mahdolliset lisäkommentit

Yleisellä tasolla kannatan ehdotusta. Samalla kun valituslupa muutetaan pääsäännöksi, tulisi käydä läpi kaikki asiaryhmät mahdollisen suoran valitusoikeuden tarpeen kannalta. Minulla ei ole tässä yhteydessä ollut mahdollisuutta suorittaa tällaista tarkastelua.

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteessa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

-

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakukeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkaa lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Kannatan ehdotusta.

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Kannatan ehdotusta. Menettely vastaisi korkeimmassa oikeudessa sovellettavaa menettelyä.

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

Ehdotetun 14 luvun 2 §:n sanamuoto ja pykälän perustelut (s. 180) jättävät epäselväksi sen, onko täytäntöönpanomääräys annettavissa korkeimmassa hallinto-oikeudessa ylimääräisen muutoksenhaun yhteydessä. Nykyään tällainen oikeus on hallintolainkäyttölain 66 §:n perusteella. – Ehdotetun säännöksen 1 momentissa puhutaan vireillä olevista valitusasioista, mutta 2 momentin sanamuoto on laajempi ("muu käsiteltävänä oleva hallintolainkäyttöasia kuin valitusasia"). Vaikka asiaa ei perusteluissa nimenomaisesti käsitellä, ilmeisesti 2 momentti olisi sovellettavissa myös ylimääräisessä muutoksenhaussa. Asiaa voisi vielä selventää perusteluissa.

Oikeudenkäymiskaareen ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Kannatan ehdotusta.

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

-

Liitelait

Mahdolliset kommenttinne

Nähdäkseni liitelakina olisi perusteltua muuttaa myös hallintolain 47 §:ää (viranomaisen valitusosoitus). Hallintolain 47 §:ssä tulisi, kuten ehdotetussa HOL 8 lu-vun 9 §:ssä, edellyttää mainittavan valituksen käsittelystä perittävästä maksuista.

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

Luonnostekstissä (s. 31) oleva EIT-huomio siitä, että ”selvityksen relevanssin arviointi (admissibility of evidence) kuuluu kansalliselle lainsäätäjälle ja kansallisille tuomioistuimille” pitää asiallisesti ottaa paikkansa. Virkkeen muotoilu on kuitenkin sikäli harhaanjohtava, että admissibility of evidence tarkoittaa todisteen hyväksymistä oikeudenkäyntiaineistoon (mahdollista todistamiskieltoa), mikä on eri asia kuin selvityksen relevanttius.

Pölönen Pasi
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia